

ΕΝΩΣΗ ΠΤΥΧΙΟΥΧΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΛΟΓΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ

Γνωμοδότηση για το σχέδιο νόμου:

***«Επιτάχυνση της ανάπτυξης
των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας
για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής»***

Ιανουάριος 2010

Βουλγαροκτόνου 30, Τ.Κ. 11472, Αθήνα

Τηλ.: 210.64.92.095

e-mail: env@env.aegean.gr

website: www.eppe.gr

Περιεχόμενα

Ομάδα γνωμοδότησης	3
1. Εισαγωγή	4
2. Γενικά σχόλια	5
3. Χωροθέτηση και περιβαλλοντικοί κίνδυνοι έργων ΑΠΕ.....	7
4. Επιπτώσεις του νομοσχεδίου στο υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο	11
5. Λοιπές επιπτώσεις του νομοσχεδίου στο περιβάλλον και την πράσινη ανάπτυξη.....	12
6. Μείωση του χρόνου αδειοδότησης των έργων ΑΠΕ.....	14
7. Προτάσεις στρατηγικού χαρακτήρα	15
8. Προτάσεις άμεσης εφαρμογής	17
9. Συμπέρασμα	20

Ομάδα γνωμοδότησης

Η Ένωση Πτυχιούχων Περιβαλλοντολόγων Ελλάδας (ΕΠΠΕ) με την ευκαιρία της θέσης σε δημόσια διαβούλευση του νομοσχεδίου για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας από το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, σύστησε ειδική ομάδα εμπειρογνομώνων, οι οποίοι συνέταξαν την παρούσα επιστημονική γνωμοδότηση.

Για τη σύνταξη της γνωμοδότησης αυτής συνεργάστηκαν οι ακόλουθοι Περιβαλλοντολόγοι, μέλη της ΕΠΠΕ:

- Γιώργος Τσολάκης (αρμόδιος χειριστής, τηλ.: 69.77.15.86.93)
- Χριστόφορος Μανδουλάς
- Γιώργος Γεωργιάδης
- Κατερίνα Στυλογιάννη
- Φώτης Κουρμούσης

Σημαντική ήταν και η συμβολή των ακολούθων Περιβαλλοντολόγων:

- Παναγιώτης Ζαφειρίου
- Νίκος Γεωργόπουλος
- Έλενα Παπαδάτου
- Φωτεινή Κούρου
- Ηλίας Μαντζαβράκος
- Αναστάσιος Μούντριχας

Εκ του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΠΠΕ:

Φώτης Κουρμούσης
Πρόεδρος ΕΠΠΕ

Μούντριχας Αναστάσιος
Γενικός Γραμματέας ΕΠΠΕ

1. Εισαγωγή

Η Ένωση Πτυχιούχων Περιβαλλοντολόγων Ελλάδας χαιρετίζει την προσπάθεια δημιουργίας ενός σύγχρονου νομοθετικού πλαισίου για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ), που θα επιτρέψει την υλοποίηση των εθνικών στόχων για 20% συμμετοχή των ΑΠΕ στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας και του 40% στην ακαθάριστη κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας. Η επίτευξη των παραπάνω στόχων συμβάλλει τόσο στην αντιμετώπιση του παγκόσμιου προβλήματος της κλιματικής αλλαγής, καθώς και στη σταδιακή απεξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα με τα συνεπαγόμενα γεωπολιτικά οφέλη.

Ως κλαδικός και επιστημονικός φορέας παραθέτουμε προς το Υπουργείο Περιβάλλοντος την παρούσα επιστημονική γνωμοδότηση σχετικά με το νέο νομοσχέδιο για την Επιτάχυνση της ανάπτυξης των ΑΠΕ για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Η προώθηση των έργων ΑΠΕ σχετίζεται άμεσα με το περιβάλλον και την πράσινη ανάπτυξη και στο πλαίσιο αυτό επισημαίνουμε τα σχόλια και τις προτάσεις μας για το προτεινόμενο νομοσχέδιο.

2. Γενικά σχόλια

Βασικό σημείο του σχολιασμού μας είναι ότι οι ρυθμίσεις που αφορούν:

- την περιβαλλοντική αδειοδότηση (Άρθρο 3, παράγραφος 2, εδάφιο 13)
- την επέμβαση σε περιοχές προστασίας του Ν.1650/1986 (Άρθρο 8, παρ. 2)
- την τροποποίηση του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου των ΑΠΕ (Άρθρο 9)

ενδέχεται ως απόρροια χρόνιων ελλείψεων ή μη επαρκούς σχεδιασμού, να προκαλέσουν σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις για το φυσικό περιβάλλον της χώρας.

Οι αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις θα είναι αποτέλεσμα των ακόλουθων:

- Απουσία ενός ολοκληρωμένου, με περιβαλλοντική οπτική, θεσμικού πλαισίου για την οργάνωση των χρήσεων γης στις περιοχές εκτός σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών.
- Αδυναμία του υφιστάμενου Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις ΑΠΕ, άλλα και του νομοθετικού πλαισίου που προωθείται στο να εξειδικεύσει συγκεκριμένες περιοχές καταλληλότητας χωροθέτησης σε τοπική κλίμακα.
- Έλλειψη διάκρισης των έργων ΑΠΕ μεταξύ φιλικότερων προς το περιβάλλον έργων παραγωγής ενέργειας (π.χ. φωτοβολταϊκά) και λιγότερο φιλικών έργων παραγωγής ενέργειας τα οποία προκαλούν περιβαλλοντικές επιπτώσεις στα οικοσυστήματα κατά τη λειτουργία τους (π.χ. υδροηλεκτρικά).
- Ελλείψεις σε αξιόπιστα «εργαλεία» ελέγχου και διαχείρισης του χώρου από τη δημόσια διοίκηση και την αυτοδιοίκηση όπως: το

- κτηματολόγιο, το δασολόγιο και τα μητρώα αγρών. Επίσης η αδυναμία των ελεγκτικών μηχανισμών να παρακολουθούν με σύγχρονα μέσα, όπως τα γεωγραφικά συστήματα πληροφοριών, την εγκατάσταση και τη λειτουργία των ανθρωπογενών δραστηριοτήτων, καθώς και να διαχειριστούν το χώρο γενικότερα, με αποτέλεσμα την επικράτηση άναρχης χωροθέτησης, καθώς και την καταπάτηση προστατευόμενων δημόσιων εκτάσεων (π.χ. δάσος).
- Ελλείψεις σε θεσμικό και επιχειρησιακό επίπεδο για την προστασία, τη διαχείριση και τον έλεγχο των δασικών εκτάσεων, των οικολογικά ευαίσθητων περιοχών και της βιοποικιλότητας, που μέχρι σήμερα δεν προωθούν την αειφόρο ανάπτυξη στις περιοχές αυτές.
  - Σημαντικές πιέσεις που ήδη δέχονται οι παραπάνω περιοχές από άλλες ανθρωπογενείς δραστηριότητες που εξασκούνται νόμιμα ή παράνομα και οι οποίες ενδέχεται να αυξηθούν με πρόσχημα την «πράσινη ανάπτυξη».

Ορισμένες μορφές ΑΠΕ αποτελούν τεχνολογίες φιλικές στο περιβάλλον και εκ των πραγμάτων ως προς την κατασκευή και τη λειτουργία τους με τα κατάλληλα μέτρα και όρους οι επιπτώσεις τους στο περιβάλλον μπορούν να περιορισθούν. Εντούτοις τα έργα αυτά δεν μπορούν να κριθούν *a priori* κατάλληλα για οποιαδήποτε περιοχή ή για οποιαδήποτε περίπτωση. Υπό αυτή την έννοια είναι απαραίτητη η διατήρηση της διαδικασίας περιβαλλοντικού ελέγχου των εγκαταστάσεων αυτών.

3. Χωροθέτηση και περιβαλλοντικοί κίνδυνοι έργων ΑΠΕ

Με την εφαρμογή του άρθρου 9 του προτεινόμενου σχεδίου νόμου αίρονται οι περιορισμοί χωροθέτησης που ισχύουν με τοπικά διατάγματα, καθώς και οι περιορισμοί χωροθέτησης για γαίες υψηλής παραγωγικότητας και δάση σε ότι αφορά την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών (Φ/Β). Επίσης με το σχέδιο νόμου όπως έχει διατυπωθεί φαίνεται πως αίρεται ο αποκλεισμός χωροθέτησης για όλες τις περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης του Ν. 1650/86, αφού αποκλείεται η χωροθέτηση των ΑΠΕ μόνο σε περιοχές απόλυτης προστασίας που υπάρχει τεκμηριωμένη μη αντιστρεπτή επίπτωση, που προκύπτει από την οικεία Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη.

Με την εφαρμογή του άρθρου 8 αίρονται οι περιορισμοί χωροθέτησης και για τις υπόλοιπες περιοχές προστασίας του άρθρου 19 του Ν. 1650/86 (Περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης – Περιοχές προστασίας της φύσης – Εθνικά Πάρκα – Προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί, προστατευόμενα τοπία και στοιχεία του τοπίου – Περιοχές οικοανάπτυξης), με την απαίτηση εφαρμογής αντισταθμιστικών μέτρων που θα προβλέπονται στην περιβαλλοντική αδειοδότηση. Συνεπώς στις περιπτώσεις που καταργείται η περιβαλλοντική αδειοδότηση δεν προβλέπονται αντισταθμιστικά μέτρα.

Με το άρθρο 3 του προτεινόμενου νομοσχεδίου καταργούνται οι διαδικασίες περιβαλλοντικής αδειοδότησης και περιβαλλοντικού ελέγχου για έργα γεωθερμικά, βιομάζας, βιοαερίου και Φ/Β, τα οποία χαρακτηρίζονται «μη οχλούσες δραστηριότητες», δηλαδή έργα γεωθερμικά, βιομάζας και Φ/Β μικρότερα των 500 KW, καθώς και ανεμογεννήτριες (Α/Γ) μικρότερες των 20 KW.

Ως εκ τούτου, οι παραπάνω διατάξεις του προτεινόμενου νομοσχεδίου ενδέχεται να εγκυμονούν τους εξής κινδύνους για το περιβάλλον:

- Κίνδυνο για αθρόα και άναρχη εγκατάσταση μονάδων στις εκτός σχεδίου περιοχές, με επιπτώσεις στην αισθητική του τοπίου άλλα και κατακερματισμό των οικοσυστημάτων, φαινόμενο που θα επιτείνει τα προβλήματα της εκτός σχεδίου δόμησης, καθώς για παράδειγμα η κατασκευή μιας Φ/Β μονάδας των 500 KW απαιτεί έκταση κάλυψης 15-20 στρεμμάτων (λαμβάνοντας υπόψη συντελεστή κάλυψης 80%).
- Η πλήρης κατάργηση των διαδικασιών περιβαλλοντικής αδειοδότησης «μικρών» έργων, όπως ορίζεται στο άρθρο 3 του προτεινόμενου σχεδίου νόμου, ανοίγει το «παραθυράκι» του κατακερματισμού του έργου, ο οποίος δεν θα μπορεί να ελεγχθεί από τη δημόσια διοίκηση. Με τον τρόπο αυτό κάποιος ιδιώτης που θα θέλει να κατασκευάσει μια μεσαίου ή μεγάλου μεγέθους μονάδα (π.χ. 1500 KW) θα μπορεί να κατακερματίσει το έργο σε πολλά μικρότερα αθροιστικά ίσης δυναμικότητας (π.χ. 3 μικρά των 500 KW έκαστο), παρακάμπτοντας ουσιαστικά τις διατάξεις της περιβαλλοντικής νομοθεσίας.
- Τροποποίηση τοπικών υφιστάμενων διαταγμάτων ρύθμισης των χρήσεων γης (ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ, ΖΟΕ). Το πρόβλημα εστιάζεται στην παράκτια ζώνη που ήδη δέχεται ισχυρές περιβαλλοντικές πιέσεις, ενώ μπορεί να υποβαθμίσει την χρήση της για άλλες ανταγωνιστικές αναπτυξιακές δραστηριότητες, όπως η τουριστική.
- Επέμβαση σε περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης και του τοπίου του Ν. 1650/86 που σύμφωνα με το άρθρο 19 «χαρακτηρίζονται εκτάσεις με εξαιρετικά ευαίσθητα

- οικοσυστήματα, βιότοποι ή οικότοποι σπάνιων ειδών χλωρίδας και πανίδας» αναιρεί σε κάθε περίπτωση το προστατευτέο αντικείμενο και δεν συμβαδίζει με την εθνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία περί διατήρησης της βιοποικιλότητας.
- Επέμβαση σε άλλες οικολογικά ευαίσθητες περιοχές, όπως οι υγράτοποι. Το πρόβλημα εστιάζεται στην αξιοποίηση για ΑΠΕ περιοχών, που ανήκουν στο δίκτυο Natura 2000. Τα φυσικά οικοσυστήματα είναι οι αποθήκες άνθρακα της γης και εκτελούν την επιτακτικά αναγκαία για τον πλανήτη απορρόφηση άνθρακα και συνεπώς θα πρέπει να προστατευθούν επαρκώς. Όπως δήλωσε και η Connie Hedegaard υποψήφια Επίτροπος Κλιματικής Αλλαγής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, πρέπει να γίνει ενσωμάτωση μέτρων προστασίας των φυσικών οικοσυστημάτων στην Ευρωπαϊκή πολιτική για την αντιμετώπιση της Κλιματικής Αλλαγής.
  - Η χωροθέτηση ΑΠΕ σε γαίες χαρακτηρισμένες ως υψηλής παραγωγικότητας ενέχει τον κίνδυνο κορεσμού των γαιών, με αποτέλεσμα να απαξιώνεται η αγροτική παραγωγή. Επισημαίνεται επίσης ότι με τον τρόπο αυτό απαξιώνονται και υφιστάμενες δημόσιες επενδύσεις σε αρδευτικά δίκτυα.
  - Η χωροθέτηση Φ/Β σταθμών σε δάση ενέχει τον κίνδυνο καταστροφής του δασικού πλούτου της χώρας και τον κίνδυνο απώλειας βιοποικιλότητας μοναδικής για την Ευρώπη. Η πρακτική αυτή θα οδηγήσει σε αποψίλωση, εκχέρσωση δασών, ακόμη και μεγαλύτερων εκτάσεων εξαιτίας της σκίασης γειτονικών δένδρων και ενδεχόμενα σε μεταγενέστερο αποχαρακτηρισμό και τελικά καταστροφής των δασών. Τα δάση αποτελούν κύριο μηχανισμό δέσμευσης των εκπομπών CO₂ και η συμβολή τους στο φαινόμενο

- της κλιματικής αλλαγής αναγνωρίστηκε σε διεθνές επίπεδο κατά τη διάσκεψη της Κοπεγχάγης 2009.
- Η απαλλαγή περιβαλλοντικής αδειοδότησης σε συνδυασμό με την «απελευθέρωση» της χωροθέτησης, είναι αντίθετη με τις διατάξεις της Οδηγίας 92/43 για τις περιοχές Natura, καθώς δεν εξασφαλίζεται η αποτελεσματική προστασία τους κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 6 παρ. 3 της Οδηγίας 92/43 (ΚΥΑ 33318/1998) «...κάθε σχέδιο, μη άμεσα συνδεδεμένο ή αναγκαίο για τη διαχείριση του τόπου, το οποίο όμως είναι δυνατόν να επηρεάζει σημαντικά τον εν λόγω τόπο, καθ' αυτό ή από κοινού με άλλα σχέδια, εκτιμάται δεόντως ως προς τις επιπτώσεις του στον τόπο, λαμβανομένων υπόψη των στόχων διατήρησής του. Βάσει των συμπερασμάτων της εκτίμησης των επιπτώσεων...».
  - Ενδεχόμενη παραβίαση των διατάξεων της Οδηγίας 2001/42/EC (Υ.Α. 107017/2006) για τη Στρατηγική Περιβαλλοντική Εκτίμηση. Σύμφωνα με την Οδηγία αυτή η τροποποίηση του χωροταξικού σχεδίου απαιτεί επανεκπόνηση της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) για τις ΑΠΕ.

4. Επιπτώσεις του νομοσχεδίου στο υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο

Σημαντικά ζητήματα που προκύπτουν με την προτεινόμενη ρύθμιση του Άρθρου 3 του προτεινόμενου νομοσχεδίου, είναι τα παρακάτω:

- Η πλήρης κατάργηση της διαδικασίας αδειοδότησης στερεί τη δυνατότητα πρόσβασης των πολιτών στην περιβαλλοντική πληροφορία και καταργείται η διαδικασία διαβούλευσης με την εκάστοτε τοπική κοινωνία, όπως απαιτείται από τη Σύμβαση του Aarhus την οποία έχει επικυρώσει η Ελλάδα.
- Η κατάργηση των περιβαλλοντικών όρων καταργεί το πλαίσιο όρων και περιορισμών και άρα δυσκολεύει τη διαδικασία επιβολής κυρώσεων σε περιπτώσεις περιβαλλοντικών παραβάσεων από τους ιδιοκτήτες των έργων.
- Κατά τη σύνταξη φακέλου Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) συγκεντρώνονται όλα τα απαραίτητα στοιχεία τα οποία περιγράφουν την υφιστάμενη κατάσταση και το περιβαλλοντικό προφίλ των έργων. Το προφίλ είναι απαραίτητο προκειμένου να λειτουργήσει ως σημείο αναφοράς – έναρξης για τα επόμενα στάδια αδειοδότησης (έγκριση εργασιών δόμησης, έγκριση επέμβασης σε δάση – δασικές και χορτολιβαδικές εκτάσεις). Η καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης είναι απαραίτητη, διότι χωρίς καταγραφή δεν υπάρχει μέτρο σύγκρισης και ως εκ τούτου δεν υπάρχει η δυνατότητα περιβαλλοντικής αποτίμησης των έργων. Επιπλέον χωρίς καταγραφή δεν θα υπάρχει η δυνατότητα μεταγενέστερης αξιολόγησης και απολογισμού για την ανάπτυξη των ΑΠΕ στη χώρα. Χωρίς αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης καθίσταται αδύνατη και η εφαρμογή της Οδηγίας 35/2004 (Π.Δ. 148/2009) για την περιβαλλοντική ευθύνη, όπως απαιτείται για κάθε έργο ανεξαρτήτου δραστηριότητας που

χωροθετείται πλησίον οικοτόπων και ειδών προστασίας. Η εν λόγω οδηγία υποχρεώνει την αποκατάσταση της περιβαλλοντικής ζημίας και την αναστροφή στην πρότερη περιβαλλοντική κατάσταση, η οποία δεν θα είναι γνωστή αν απουσιάζουν οι ΜΠΕ, που περιέχουν το πρότερο περιβαλλοντικό προφίλ της κάθε περιοχής.

5. Λοιπές επιπτώσεις του νομοσχεδίου στο περιβάλλον και την πράσινη ανάπτυξη

Επιπλέον το Άρθρο 3 του προτεινόμενου νομοσχεδίου αναμένεται να έχει και τις ακόλουθες επιπτώσεις στο περιβάλλον και την πράσινη ανάπτυξη:

- Τα έργα ΑΠΕ που χαρακτηρίζονται ως "μη οχλούσες δραστηριότητες" και απαλλάσσονται από την αδειοδότηση, είναι "μη οχλούσες δραστηριότητες" από την άποψη του πολεοδομικού ρόλου των δραστηριοτήτων, διότι ο όρος αναφέρεται για χρήση σε πολεοδομικά διατάγματα (Αριθμ. Δ6/Φ1/ΟΙΚ 19500, ΦΕΚ 1671/Β/2004). Το γεγονός ότι αποτελούν μη οχλούσες δραστηριότητες για τον άνθρωπο, δεν συνεπάγεται αυτομάτως ότι είναι και μη οχλούσες για τα είδη ή τα ενδιαυτήματά τους και γενικότερα για το φυσικό περιβάλλον. Τα έργα ΑΠΕ δεν έχουν «μηδενική» περιβαλλοντική όχληση, απλά έχουν σημαντικά μειωμένη περιβαλλοντική όχληση σε σχέση με άλλες ανθρωπογενείς δραστηριότητες.
- Με την απουσία της διαδικασίας εκπόνησης ΜΠΕ και της επακόλουθης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων ενδέχεται να προκύψουν οι ακόλουθοι ενδεχόμενοι περιβαλλοντικοί κίνδυνοι κατά την κατασκευή των έργων, γενικά ή ανά περίπτωση:

- i. Αποψίλωση και εκχέρσωση μεγάλων εκτάσεων, κατακερματισμός των ενδιαιτημάτων για είδη, διατάραξη του οικολογικού τοπίου, παρεμπόδιση των αρπακτικών πτηνών κλπ.
  - ii. Κίνδυνοι από την κίνηση βαρέων οχημάτων, θόρυβος, πιθανότητα εκδήλωσης πυρκαγιάς.
  - iii. Απόρριψη υλικών εκσκαφής σε υδατορέματα κατά τις διαδικασίες κατασκευής του έργου και των συνοδών έργων.
  - iv. Κίνδυνοι από διαρροές λιπαντικών ουσιών από μεγάλους μετασχηματιστές.
- Παρακάμπτεται η εμπλοκή ελληνικού επιστημονικού δυναμικού στις ΑΠΕ και χάνεται η προστιθέμενη αξία των έργων. Η ρύθμιση λειτουργεί ως φραγμός για την ανάπτυξη της «πράσινης» απασχόλησης των επιστημόνων που ασχολούνται επαγγελματικά με την προστασία του περιβάλλοντος σε επίπεδο μελέτης και αξιολόγησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων, καθώς ο ρόλος του επιστημονικού συμβούλου του έργου για θέματα περιβάλλοντος, ο οποίος αξιολογεί και αποτιμά την περιβαλλοντική όχληση του έργου, εξαλείφεται. Συνεπώς μειώνεται η αγορά εργασίας σε έναν επιστημονικό κλάδο που έχει ιδιαίτερα κρίσιμο ρόλο για την εφαρμογή της πολιτικής «πράσινης ανάπτυξης» στην Ελλάδα. Η χώρα μας που εξ αντικειμένου αποτελεί εισαγωγέα τεχνολογίας περιορίζεται σε ένα ρόλο «καταναλωτή» τεχνολογίας και αποσύρονται τα οικονομικά κίνητρα για την ανάπτυξη της εγχώριας τεχνολογίας που μελλοντικά θα μπορούσε να αποτελέσει βάση για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και την προαγωγή της καινοτομίας στον τομέα των ΑΠΕ στην

Ελλάδα. Όσον αφορά το κόστος της περιβαλλοντικής αξιολόγησης (μέσω εκπόνησης ΜΠΕ), αυτό είναι πολύ μικρό στο σύνολο του έργου και κατά συνέπεια δεν αποτελεί σημαντικό κριτήριο στη διαδικασία λήψης απόφασης του επενδυτή για την υλοποίηση της επένδυσης σε ΑΠΕ.

6. Μείωση του χρόνου αδειοδότησης των έργων ΑΠΕ

Τονίζεται ότι η κατάργηση της Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης των ΑΠΕ μικρής δυναμικότητας δεν αναμένεται να έχει σημαντικά οφέλη στο μείζον πρόβλημα της μείωσης του χρόνου των έργων, καθώς σύμφωνα με το εδάφιο 7 του Άρθρου 9 του παρόντος νομοσχεδίου η έκδοση έγκρισης εργασιών δόμησης μικρής κλίμακας από την Πολεοδομία απαιτεί ούτως ή άλλως τη γνωμοδότηση των εμπλεκόμενων υπηρεσιών (Εφορίες Αρχαιοτήτων, Δασαρχείο, ΕΠΑΕ, ΥΠΠΟ, βεβαιώσεις Πολεοδομίας για τα ρέματα, αιγιαλούς – παραλίες, περιοχές απόλυτης προστασίας κλπ), θέματα που αντιμετωπίζονται στη ΜΠΕ και που κατά γενική ομολογία αποτελούν τον κύριο λόγο καθυστέρησης της Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων των έργων ΑΠΕ.

Συνεπώς ο χρόνος συνολικής αδειοδότησης του έργου δεν μειώνεται σημαντικά με την κατάργηση της περιβαλλοντικής αδειοδότησης και την ταυτόχρονη διατήρηση των λοιπών «χρονοβόρων» διαδικασιών αδειοδότησης.

Άρα η κατάργηση της περιβαλλοντικής αξιολόγησης δεν επιτυγχάνει το βασικό σκοπό του νομοσχεδίου (επιτάχυνση και διευκόλυνση των έργων ΑΠΕ) και ταυτόχρονα εγκυμονεί κινδύνους για το περιβάλλον (χωροθέτησης κλπ).

7. Προτάσεις στρατηγικού χαρακτήρα

Με σκοπό την πλήρη διασφάλιση της προστασίας του περιβάλλοντος διατυπώνουμε τις ακόλουθες προτάσεις:

- Ολοκλήρωση και εκπόνηση του Κτηματολογίου και Δασολογίου
- Εκπόνηση Γεωγραφικού Μητρώου Αγρών που θα συμπεριλαμβάνει και τις γαίες υψηλής παραγωγικότητας
- Ίδρυση και εγκατάσταση Γεωγραφικού Συστήματος Πληροφοριών με χρήσεις γης και τις προστατευόμενες περιοχές για όλη την Ελλάδα
- Ολοκλήρωση της Στρατηγικής για τη Βιοποικιλότητα και δημιουργία ολοκληρωμένου θεσμικού πλαισίου προστασίας και διαχείρισης της βιοποικιλότητας, εκπόνηση ειδικών μελετών με χωροταξικά και περιβαλλοντικά κριτήρια για τον καθορισμό φέρουσας ικανότητας ανά υποψήφια περιοχή χωροθέτησης των ΑΠΕ (site-specific approach) με σκοπό να δημιουργηθούν πραγματικές περιοχές καταλληλότητας.

Τα παραπάνω μέτρα αφορούν στη σωστή και μεθοδική προσέγγιση για σχέδια μεγάλου μεγέθους, όπως είναι η χωροθέτηση των ΑΠΕ και αποτελούν τη βέλτιστη ενδεδειγμένη λύση, σύμφωνα με τη διεθνή πρακτική. Εφόσον υλοποιηθούν τα ανωτέρω, τότε μέρος της τρέχουσας διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης μπορεί να αυτοματοποιηθεί.

Περαιτέρω προτρέπουμε να εξεταστεί σε προτεραιότητα η δημιουργία ενός ειδικού πλαισίου για την ενίσχυση των ΑΠΕ στο αστικό – δομημένο χώρο (π.χ. σε οροφές κτιρίων, σε λεωφόρους, σε πλατείες), όπως γίνεται σε άλλες χώρες της Ε.Ε., ως στρατηγικού χαρακτήρα πολιτική για την ανάπτυξη των ΑΠΕ και την καταπολέμηση της κλιματικής

αλλαγής. Κίνητρα για αξιοποίηση / εκμετάλλευση του χώρου που καταλαμβάνουν κατοικίες, δημόσια κτήρια και οδικά δίκτυα για την εγκατάσταση ΑΠΕ έχουν πολλαπλά οφέλη, καθώς:

- Μπορούν να αντικαταστήσουν εν μέρει ή ολικά τη λειτουργία των μονάδων θέρμανσης πετρελαίου των οικοδομών, οι οποίες πέρα από τη συνεισφορά τους στις κλιματικές αλλαγές συμβάλουν σημαντικά στην ατμοσφαιρική ρύπανση των πόλεων και στη δημιουργία του φαινομένου της «αστικής νήσου θερμότητας».
- Περιορίζουν τις απώλειες μεταφοράς ενέργειας μεταξύ του σημείου παραγωγής και του σημείου κατανάλωσης.
- Εκμεταλλεύονται τους κατά τεκμήριο «αδρανείς» χώρους, όπως οι οροφές των πολυκατοικιών, συμβάλλοντας στην οικονομία και αξιοποίηση του χώρου, ενώ παράλληλα δεν απαιτούν τη δημιουργία νέων δικτύων μεταφοράς ενέργειας.
- Έχουν σημαντικό οικονομικό και κοινωνικό αποτέλεσμα, αμβλύνοντας την εξάρτηση της οικονομίας και των νοικοκυριών από το πετρέλαιο και άλλους “εισαγόμενους” ενεργειακούς πόρους (φυσικό αέριο) και αντικαθιστούν κοινωνικές ενισχύσεις, όπως το «επίδομα θέρμανσης» με παραγωγικές ενισχύσεις και «αιφόρα» εργαλεία κοινωνικής πολιτικής.

Θεωρούμε αναγκαίο, για την υλοποίηση της εθνικής στρατηγικής και ορθής σύνδεσης της με τους εθνικούς στόχους για την προστασία του περιβάλλοντος, να υπάρξει θεσμικός διαχωρισμός των ΑΠΕ μεταξύ «φιλικών προς το περιβάλλον μορφών παραγωγής ενέργειας» και «παραγωγής ενέργειας από μη ορυκτές πηγές». Ο διαχωρισμός αυτός και η θέσπιση επιμέρους στόχων είναι ουσιώδους σημασίας για μια

ολοκληρωμένη εθνική περιβαλλοντική πολιτική, όπου οι κλιματικές αλλαγές είναι μια σημαντική συνιστώσα και όχι η μοναδική.

Σημειώνεται ότι όλα τα παραπάνω μέτρα τοποθετούνται σε μεσο-μακροπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα και για το σκοπό αυτό κρίνονται ως μέτρα στρατηγικού χαρακτήρα. Ωστόσο μέχρι την υλοποίησή τους, στο μεταβατικό στάδιο, θα πρέπει να εφαρμοστούν άλλα μέτρα, με χαρακτήρα άμεσης εφαρμογής.

8. Προτάσεις άμεσης εφαρμογής

Σε βραχυπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα και με σκοπό τη διευκόλυνση της υλοποίησης των έργων και τη διασφάλιση της προστασίας του περιβάλλοντος, προτείνουμε για το εγγύς μέλλον, τα ακόλουθα:

- Διατήρηση των περιοχών απόλυτης προστασίας του Ν. 1650/86 ως περιοχών αποκλεισμού για τις ΑΠΕ. Στις περιοχές οι οποίες μέχρι σήμερα έχουν χαρακτηριστεί ως Προστατευόμενες Περιοχές (Εθνικά Πάρκα, Περιοχές Οικοανάπτυξης κλπ) και έχουν θεσμοθετηθεί με ΚΥΑ ή Π.Δ. βάσει του Ν. 1650/86 και του Ν. 3044/02, θα πρέπει να ισχύουν οι όροι και περιορισμοί ανά ζώνη προστασίας, όπως προβλέπεται στις οικείες διατάξεις. Ως περιοχές αποκλεισμού θα πρέπει να συμπεριληφθούν τόσο τα δάση όσον αφορά την εγκατάσταση Φ/Β, καθώς και οι υγροτοπικές περιοχές του δικτύου Natura 2000 (βάσει των τύπων οικοτόπων), διότι αποτελούν τις αποθήκες άνθρακα της γης.
- Όσον αφορά τις γαίες υψηλής παραγωγικότητας, η εκμετάλλευσή τους για εγκατάσταση ΑΠΕ, προτείνουμε να περιοριστεί σε ένα ποσοστό επί της επιφάνειας ανά ιδιοκτησία, ώστε η εγκατάσταση

- ΑΠΕ να μην αποτελεί ανταγωνιστική δραστηριότητα με την ανάπτυξη της γεωργίας στη χώρα μας.
- Διατήρηση της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης στις ευαίσθητες περιοχές (περιοχές στις οποίες αίρεται η ισχύς των διατάξεων των τοπικών διαταγμάτων ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ - ΖΟΕ κλπ, στις περιοχές του δικτύου Natura 2000 και στις περιοχές προστασίας του Ν. 1650/1986) και για τις «μη οχλούσες» ΑΠΕ προκειμένου να διατηρείται ένας ελάχιστος επιστημονικός έλεγχος και προκειμένου να δίνεται η δυνατότητα στην τοπική κοινωνία το νόμιμο δικαίωμα να γνωρίζει, να ασκεί έλεγχο, και να διατυπώνει αιτιολογημένη γνώμη και αντίρρηση. Σκοπός των παραπάνω είναι να μπορέσει να τηρηθεί ελεγχόμενη ανάπτυξη ως προς την εξάπλωση των ΑΠΕ σε ευαίσθητες περιοχές.
  - Διατήρηση της διαδικασίας ελέγχου της χωροθέτησης και του περιβαλλοντικού ελέγχου με την περιβαλλοντική αδειοδότηση και στις υπόλοιπες περιοχές και για της «μη οχλούσες» ΑΠΕ ως μέσο για τη διαφύλαξη της νομιμότητας, για την τήρηση περιορισμών, καθώς και για τον έλεγχο της ορθής περιβαλλοντικής πρακτικής, κατά την κατασκευή και λειτουργία των μονάδων.
  - Εξοικονόμηση του χρόνου υλοποίησης των έργων μέσα από την απλοποίηση ή / και την κατάργηση των διαδικασιών αξιολόγησης και υπαγωγής των φακέλων ΜΠΕ, σύμφωνα με τη διοικητική αναδιοργάνωση των υπηρεσιών σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο που αναμένεται να υλοποιηθεί από το σχέδιο «Καλλικράτης».
  - Δημιουργία μιας συντονιστικής επιτροπής υπό το ΥΠΕΚΑ, η οποία θα αξιολογεί ως προς τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις την εθνική στρατηγική για τις ΑΠΕ, καθώς και την πορεία υλοποίησης του

- Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις ΑΠΕ ανά εύλογα χρονικά διαστήματα (π.χ. κάθε 2-3 έτη), ώστε να υπάρχει η δυνατότητα διορθωτικών κινήσεων και επαναχάραξης των περιοχών καταλληλότητας. Η περιβαλλοντική αξιολόγηση και ο ενδεχόμενος επανασχεδιασμός είναι βασικές προβλέψεις που πρέπει να διατυπωθούν στο παρόν σχέδιο νόμου.
- Θεσμοθέτηση διαδικασίας ελέγχου της ορθής εφαρμογής περιβαλλοντικών όρων στις εγκαταστάσεις ΑΠΕ, μέσω διαδικασίας περιβαλλοντικής πιστοποίησης. Η πιστοποίηση κατά τον Ευρωπαϊκό Κανονισμό EMAS που ήδη προωθεί το ΥΠΕΚΑ, θα λαμβάνει εφαρμογή τόσο κατά τη φάση κατασκευής όσο και κατά τη φάση λειτουργίας, ώστε τα έργα να αναγκάζονται σε περιβαλλοντική συμμόρφωση και οι όποιοι όροι και συστάσεις να εφαρμόζονται και ελέγχονται στην πράξη σε κάθε περίπτωση / έργο και όχι δειγματοληπτικά.
  - Αναφορικά με το άρθρο 2 παρ. 1 & 2 του παρόντος νομοσχεδίου για τη σχέση της ΡΑΕ με τη διαδικασία ελέγχου χωροθέτησης και την περιβαλλοντική αδειοδότηση, προτείνουμε την αποσύνδεση της ΡΑΕ από τον έλεγχο συμμόρφωσης με το Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο. Ο χωροταξικός έλεγχος θα πρέπει να πραγματοποιείται από την αρμόδια περιβαλλοντική αρχή δεδομένου ότι ο χωροταξικός έλεγχος και η περιβαλλοντική αξιολόγηση αποτελούν ενιαία αναπόσπαστη διαδικασία της περιβαλλοντικής έγκρισης (Ν. 2742 περί χωροταξίας και αειφόρου ανάπτυξης) και δεν είναι δόκιμο να εξετάζονται από 2 διαφορετικές υπηρεσίες. Με αυτόν τρόπο υποστηρίζεται ο ρόλος και ενισχύεται η τεχνογνωσία των περιβαλλοντικών αρχών. Προτείνουμε επιπλέον την ανεξαρτητοποίηση της περιβαλλοντικής αδειοδότησης από την

άδεια παραγωγής ή άλλης διαπιστωτικής απόφασης της ΡΑΕ. Η παραπάνω διαδικασία δίνει τη δυνατότητα διακριτικής ευχέρειας στους επενδυτές να καταθέτουν φακέλους για άδεια παραγωγής και περιβαλλοντική έγκριση ανεξάρτητα και σύμφωνα με την προτεραιότητα που κρίνεται καλύτερη κάθε φορά ή ακόμη και παράλληλα, με σκοπό τη μεγαλύτερη εξοικονόμηση χρόνου για τη συνολική αδειοδότηση των έργων ΑΠΕ.

9. Συμπέρασμα

Οι προτάσεις που σημειώνονται στην παρούσα γνωμοδότηση αποσκοπούν στην άρση των εμποδίων υλοποίησης των έργων ΑΠΕ, με ταυτόχρονη διασφάλιση της προστασίας του περιβάλλοντος.

Πιστεύουμε ακράδαντα ότι μέτρα όπως:

- η αποσύνδεση της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας (ΡΑΕ) από την περιβαλλοντική αδειοδότηση
- η συγχώνευση της διαδικασίας Προκαταρκτικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης και Αξιολόγησης (ΠΠΕΑ) και Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΕΠΟ)
- η κατάργηση της περιβαλλοντικής αδειοδότησης για εγκαταστάσεις ΑΠΕ προσαρμοσμένες σε κτίρια ή χωροθετημένες βιομηχανικές περιοχές (ΒΙΠΕ)
- η δημιουργία one-stop shop για την ενημέρωση επενδυτών και την προώθηση των αιτήσεων τους

κινούνται ορθά προς την κατεύθυνση περιορισμού της γραφειοκρατίας και ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας στον τομέα των ΑΠΕ.

Η ΕΠΠΕ επιθυμεί με τα σχόλια, παρατηρήσεις και προτάσεις της να συμβάλει στο κορυφαίο έργο του νέου Υπουργείου Περιβάλλοντος για τη βελτίωση του θεσμικού και φυσικού περιβάλλοντος της χώρας.

Στο πλαίσιο αυτό η ΕΠΠΕ, ως επαγγελματικό όργανο των Ελλήνων Περιβαλλοντολόγων, δηλώνει την πλήρη διαθεσιμότητα των μελών της για οποιαδήποτε υποστήριξη, γνωμοδότηση, συνεργασία και γενικότερη συμβολή προς το νέο Υπουργείο Περιβάλλοντος, η οποία αποσκοπεί στη βελτίωση αυτού ή οποιοδήποτε άλλου νομοσχεδίου που αφορά στο περιβάλλον και την αειφόρο – πράσινη ανάπτυξη ευρύτερα.